

ภูมิอากาศจังหวัดมุกดาหาร

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 138 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2.7 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 642 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อ	จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดมุกดาหารเป็นเขาสลับกับที่ราบสูงที่ปกคลุมไปด้วยป่าไม้ โดยมีที่ราบสลับป่าไม้อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดและด้านตะวันตกเป็นผืนป่าบนเทือกเขาภูพาน ส่วนบริเวณชายแดนทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดมีแม่น้ำโขงไหลผ่านและเป็นแนวกันพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดมุกดาหาร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ซึ่ง 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทย ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดมุกดาหาร พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม โดยมีลมทิศใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ส่งผลให้มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดมุกดาหารเป็นเขาสลับกับที่ราบสูง ทำให้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน และจะมีอากาศหนาวเย็นมากในช่วงฤดูหนาว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.5 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 42.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2541 ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 3.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2506

ฝน

โดยทั่วๆ ไปจังหวัดอุดรธานีมีฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ระหว่าง 1400 - 2000 มิลลิเมตร ซึ่งพื้นที่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนตกชุกมากกว่าบริเวณอื่นๆ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยมากกว่า 1600 มิลลิเมตร ได้แก่บริเวณอำเภอดงหลวงและห้วยน้ำใหญ่ สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดมุกดาหาร 1480.0 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 120.4 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 269.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2530

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดมุกดาหาร มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดมุกดาหารได้มากที่สุด

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494-2556 พบว่า พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดมุกดาหารมีทั้งหมด 12 ลูก และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนมิถุนายน 1 ลูก (2515) เดือนกรกฎาคม 2 ลูก (2505, 2521) เดือนสิงหาคม 1 ลูก (2543) เดือนกันยายน 6 ลูก (2501, 2518, 2520, 2521(2), 2525) เดือนตุลาคม 2 ลูก (2529, 2532)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดมุกดาหาร

สถานะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศมุกดาหาร (ประมาณละติจูด $16^{\circ} 32'$ เหนือ ลองจิจูด $104^{\circ} 43'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 138 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่างๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีตรวจอากาศมุกดาหาร ตั้งอยู่เลขที่ 72 หมู่ 18 ถนนสองนางสถิติ ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 49000

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย หมายถึง ค่าเฉลี่ยคาบ 30 ปี (ระหว่าง พ.ศ.2524-2553)
ค่าที่เป็นที่สุด “ ค่าสถิติตั้งแต่ พ.ศ.2494 – 2556

กลุ่มภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
พฤษภาคม 2556